

# Samarbejdsprocesser i netbaserede uddannelser

## - Om kommunikation, feedback og relationsskabelse i online læringsmiljøer

Det ligger i tiden, at vi skal bygge store "katedraler" til at huse vores uddannelser. Dermed signaleres en forståelse af, at undervisning stadig er noget der foregår i et fysisk lokale med en underviser på "prædikestolen". Men mere og mere undervisning foregår uden for det traditionelle undervisningslokale og vores forståelser af undervisningsbegrebet er samtidig under kraftig forvandling gennem brug af ny teknologi.

Adgangen til relevant undervisningsmateriale, kommunikationen, relationsdannelsen og feedbackprocesser og dermed også samarbejdsprocesserne, har med digitale teknologier fået tilført nye dimensioner. Med opløsningen af tid og rum opstår muligheder for nye online rammer i tilrettelæggelsen af undervisningen; men med nye muligheder opstår også nye udfordringer.

Undervisere må blandt andet kunne strukturere undervisningen med brug af de teknologiske løsninger og kunne navigere i de didaktiske handlemuligheder, der affødes af disse. Underviseren må kunne skabe en læringskultur med høj studieintensitet, hvor de studerende føler sig inkluderet og hvor de både kan, vil og tør deltage aktivt online.

Spørgsmål der melder sig kan være:

Hvilke forudsætninger skal der til for at uddannelser, undervisere og studerende kan indgå i disse moderne undervisnings- og læringsfællesskaber? Hvilke betydninger kan det have for praksis? Hvilke krav stiller det f.eks. til underviserne i deres forventningsafstemning med de studerende? Hvordan sikres progressionen i en læringsproces og hvordan kan underviseren og den studerende samarbejde om den igangværende læringsproces, når det fysiske møde mellem parterne er reduceret?

Kom og bliv inspireret af spændende forskningsformidling, oplæg og samtaler om disse og mange flere spørgsmål i relation til samarbejdsprocesser i netbaserede uddannelser.

Konferencen åbnes i år med et brag af et inspirerende oplæg fra den verdenskendte forsker Etienne Wenger.

# Program

TID	TITEL OG OPLÆGSHOLDER	INDHOLD / ABSTRACT
09.00-09.30	Indskrivning og kaffe	
09.30-10.30	Velkomst og keynote v. Etienne Wenger	<b>Social learning theory goes online: basic concepts and recent developments</b>  In social learning theory, learning is viewed, not merely as the acquisition of information and skills, but primarily as our changing ability to participate in the world: participation is not merely a context for learning, it is its core constituent. This entails not only a change in learners' knowledge, but a transformation of their identity. In this interactive session, I will review the evolution of social learning theory and its recent developments. This will give us a chance to explore how the perspective of social learning theory can frame our understanding of opportunities to take learning online.
10.35-11.20	Fem forskere på striben	Se program for beskrivelse og vælg én af de fem forskere.
11.20-12.30	Frokost	
12.30-15.00	Workshop og/eller oplæg	Se program for beskrivelse og vælg enten ét oplæg og én workshop eller tre oplæg.
15.10-16.00	Afslutnings-keynote v. René Boyer Christiansen og på gensyn til næste år	<b>At arbejde med data som redskab for didaktisk empowerment af lærere og styrkelse af designs for undervisning</b>  Oplægget vil adressere, hvordan man med ved hjælp af arbejdet med en særlig form for forståelse af og tilgang til learning analytics (der adresserer data som empowerment i de didaktiske beslutningsprocesser) kan robustgøre didaktiske designs og styrke læreres didaktiske skøn i digitale datamættede læringsmiljøer (med MOOC som eksempel).

**Fem forskere, 5 oplæg  
10.35 – 11.20**



# Fem forskere, fem oplæg

10.35 – 11.20 (45 min.)

## 1: Online læringsrum og relation mellem underviser og deltager

**v. Malene Erkmann, lektor**  
Center for skole og læring, Professionshøjskolen Absalon

Med udgangspunkt i forskning af deltagelse i MOOCs, undersøgelse af kommunikationens funktion i face to face undervisning og endelig arbejdet med the three space model for CPD, vil oplægget fokusere på relationer i og omkring det digitalt understøttede rum. Det handler både om relationen mellem underviser og deltager, deltagerne imellem, men også mellem deltagere og aktører i egen hverdag. Når udtrykket digitalt understøttede rum vælges, fremfor blot at tale om e-læring, er det for at understrege, at al undervisning i praksis er understøttet digitalt i højere eller mindre grad, og underviserens relation til deltageren i online rummet og det digitale design, vil være i fokus i dette oplæg.

## 2: Transformationer og restitueringer af viden og handlingsmønstre i og på tværs af online- og offline praksisser

**v. Roland Hachmann, lektor, Ph.d.-studerende**  
Institut for design og kommunikation, Syddansk Universitet & UC SYD

Digitalisering af uddannelsessystemet betinger en kompleks blanding af online og fysisk tilstedeværelse, deltagelse og de fortsatte overgange mellem dem i både formelle og uformelle kontekster. At involvere og engagere sig meningsfuldt i alle disse sociale praksisser indebærer på den ene side komplekse konfigurationer af deltagelse, værktøjer og handlinger, og på den anden side dispositioner og færdigheder.

Dette oplæg tager afsæt i et netop afsluttet ph.d.-projekt, der viser, at meningsfulde koblinger mellem professionsuddannelser og -praksis bl.a. afhænger af imødegåelsen af de betingelser konteksten stiller til deltagerne på tværs af praksisser.

Spørgsmålet der tages op er derfor, hvordan uddannelser der er netbaserede, kan støtte transformationer og restitueringer af viden og handlingsmønstre i og på tværs af online- og offline-praksisser.

## 3: Skolens hybride læringsrum

**v. Jens Jørgen Hansen, cand.mag., Ph.d.**  
Institut for Design og Kommunikation, Syddansk Universitet

Skolens hybride læringsrum. Skolens læringsrum er fysiske og digitale steder for læring. Ud over det traditionelle klasserum kan man i dag også tale om studierum, træningsrum, værkstedsrum og projektrum Oplægget beskriver, hvordan der til disse steder er knyttet forskellige didaktikker, faglige formål, elevroller og læringsaktiviteter. Endvidere beskrives hvilke muligheder og udfordringer elever har i forhold til at navigere i disse læringsrum.

## 4: Teknologisk medieret skriftlig feedback

**v. Hanne Wacher Kjærgaard Ph.d. og Centerleder**  
Det Nationale Center for Fremmedsprog, Aarhus Universitet.

Hanne Wacher Kjærgaard har skrevet afhandlingen "Technology-mediated written corrective feedback in the Danish lower secondary classroom". Afhandlingen beskriver, hvordan engelsklæres tænkning og praksis påvirkes af en flerstrengt intervention i tre 8.-klasser med både en fagdidaktisk og en teknologisk del. Lærerne fik større tiltro til effekten af deres feedback, fordi de så, at eleverne fik en højere grad af handlemulighed, agency. Derudover oplevede de en højere kvalitet i den feedback, de gav eleverne, bl.a. fordi denne var mere systematisk og gav eleverne bedre mulighed for at handle, hvormed eleverne påtog sig nye, mere aktive roller i stedet for at være passive modtagere. Det sås, at den anvendte teknologi understøttede forandringer i både lærernes kognitioner og praksisser, forandringer som bragte dem tættere på den tilgængelige forskningsviden om hensigtsmæssig feedback. Dertil viste det sig, at kognitionsændringerne hang sammen med oplevelsen af øget meningsfuldhed og succes med de nye praksisser.

## 5: Samarbejdsprocesser - kommunikation, feedback og relationsskabelse

**v. Raymond Kolbæk, cand.jur., sygeplejerske, Ph.d.**  
Sygeplejerskeuddannelsen, VIA University College

Samarbejdsprocesser - kommunikation, feedback og relationsskabelse i online læringsmiljøer er essentielle, når undervisning flyttes over i et online læringsrum.

På den NET-baserede Sygeplejerskeuddannelse i VIA har det givet god mening at fokusere på begrebet "Online presence", såvel i opbygningen af curriculum, men også i kompetenceudviklingen af de undervisere, der skal afvikle undervisningen.

Indlægget vil præsentere forskellige perspektiver på Online Presence-begrebet og den konkrete kontekst det indgår i udviklingen- og afviklingen af den NET-baserede sygeplejerskeuddannelse i VIA, i det LMS-system VIA stiller til rådighed.

# Workshop og oplæg 12.30 – 15.00

Én workshop og ét oplæg *eller* tre oplæg



# Workshop

(90 min.)

## 1. Stimulering af studerende med taktile og kinæstetiske læringsstilspræferencer inden for e-læring

**v. Morten Boesen, Erhvervsakademi Sjælland & Andreas Fjord Bonven, Erhvervsakademi Dania**

E-læringsforløb består hovedsageligt af visuelle og auditive læringselementer med begrænsede muligheder for at skabe relationer mellem de studerende. Men hvordan kan man skabe bedre relationer mellem studerende ved hjælp af taktile og kinæstetiske læringselementer? På denne workshop er du med til at undersøge, hvordan man som underviser kan få flere taktile og kinæstetiske læringselementer ind i sine e-læringsforløb og hvordan disse kan være med til at styrke relationen mellem de studerende.

Vi har som en del af projektet Kvalitet og Relevans i Uddannelserne udviklet et digitalt undervisningsforløb, hvor vi har testet læringsaktiviteter, som har haft til formål at stimulere relationen mellem studerende med præferencer for taktile og kinæstetiske læringsstile. Gennem dette har vi identificeret et stort behov for mere viden på området.

## 2. Diskussioner og relationer i det virtuelle klasseværelse

**v. Hanne-Lene Hvid Dreesen, Anne Oksen Lyhne og Charlotte Juhl-Nielsen, UC SYD**

Diskussioner i undervisningen er ofte meget værdifulde for de studerende. De er nemme at have, når vi mødes i klasselokalet, men hvordan flytter vi diskussioner ud i det virtuelle klasselokale, så både det faglige og det relationelle læringsmiljø fremmes?

Vi vil præsentere 3 forskellige blended learning undervisningsforløb, hvor vi har udforsket forskellige måder at styrke det faglige og relationelle læringsmiljø på. Vi har bl.a. arbejdet med forskellige feedback-former, stilladseret peerfeedback samt indtænkt understøttelse af relationsdannelse mellem de studerende indbyrdes og os i planlægningen.

I workshoppen vil vi præsentere 3 moduler fra både grunduddannelsen og fra efter- og videreuddannelsen samt vores overvejelser og erfaringer. Ikke mindst vores erfaringer med at udvikle konstruktive og brugbar feedback, som ikke æder vores tid, men som alligevel understøtter det relationelle læringsmiljø. I workshoppen vil der være tid til diskussioner, små opgaver og øvelser.

## 3. Styrk relationerne i det digitale møde

v. **Helle Bro Groth & Simon Birk Hartmann, CPH Business**

På CPHbusiness arbejder vi med, hvordan vi skaber relationer i det digitale møde, fordi underviserne oplever det som udfordrende at skabe stærke relationer i det digitale læringsrum. Nogle undervisere har erfaringer fra e-læringsplatformen (SmartLearning), men for mange er det digitale møde nyt. Samtidigt oplever underviserne, at de studerende er nye i det digitale møde, når det skal have en læringsmæssig karakter. Derfor er det svært.

CPHbusiness' Learning Lab har til opgave at støtte underviserne, og arbejder lige nu med at udvikle et "code of conduct" / retningslinjer for digitale møder, for at styrke relationerne.

I workshoppen vil CPHbusiness Learning Lab dele erfaringer med at styrke relationerne i det digitale læringsrum. Formatet vil være oplæg og erfaringsdeling. Formålet med workshoppen er, at deltagerene laver retningslinjer for afvikling af digitale møder til deres egne læringsforløb.

## 4. Facilitering af de studerendes læreproces og samarbejde i et netbaseret forløb

v. **Kenneth Hansen & Hanne Søgaard, Københavns Professionshøjskole**

Hvordan kan man understøtte god kommunikation og feedback af studerendes samarbejdsprocesser i et blended learning forløb? Det vil vi give et bud på med udgangspunkt i vores erfaringer fra udvikling og arbejde med netbaseret forløb på Den erhvervspædagogiske diplomuddannelse.

Forløbet tager afsæt i et blended learning-format, hvor den primære aktivitet foregår via en blog med en række tilknyttede online synkrone og asynkrone aktiviteter som sker i tæt samspil med de fysiske fremmøder. Vi har bestræbt os på, at muliggøre en høj grad af feedback og flervejskommunikation i de mellemliggende online perioder, så de studerende bliver støttet bedst muligt igennem processen.

Workshoppen er delt op i 3 dele:

- Introduktion af tankerne bag konceptet.
- Hands on, hvor deltagerne kan afprøve platformen som er valgt.
- Diskussion af det udviklede koncept på baggrund af deltagernes umiddelbare indtryk.



# Oplæg

(45 min.)

## 1. Fagligt og socialt engagement i netbaserede uddannelser

v. **Anders Henrik Bendsen og Jeppe Egdal, VIA University College**

VIA University College udbyder 6 forskellige netbaserede professionsuddannelser: Administrationsbachelor, bioanalytiker, lærer, pædagog, socialrådgiver og sygeplejerske.

I et forskningsprojekt har vi undersøgt, hvordan tilrettelæggelsen og designet af 5 af disse uddannelser påvirker de studerendes sociale og faglige engagement. Undersøgelsen ser på uddannelserne fra de studerendes perspektiv. I oplægget præsenterer vi projektets resultater og med konkrete bud på, hvordan man kan øge kvaliteten af netbaserede uddannelser, så de studerende i højere grad fastholdes i uddannelserne. Resultaterne peger på betydningen af uddannelsernes fleksibilitet og struktur, underviserens evne til at strukturere indholdet, kommunikere og give feedback online, de studerendes sociale relationer og gruppedannelse samt det faglige indholds relevans for de studerendes profession.

## 2. Hvorfor og hvordan kan vi gøre brug af multimodale kommunikationsværktøjer i en fagfaglig undervisning?

v. **Tina Hejsel, UC SYD**

Oplægget vil tage udgangspunkt i undervisningserfaringer, hvor der er brugt forskellige online værktøjer til fagfaglig kommunikation med- og blandt studerende på. f.eks. læreruddannelsen eller i videreuddannelsesregi.

Ud fra didaktiske overvejelser vil der blive givet bud på; Hvordan multimodale kommunikationsværktøjer kan danne afsæt for en struktur til (online) dialog og læring blandt deltagerne. I den forlængelse kommer vi omkring, hvordan brugen af de digitale kommunikationsværktøjer stiller krav til didaktikken, deltagerne og det faglige stof, når fokus er på online samarbejde og videndeling i en faglig kontekst.

I oplægget vises forskellige fif til- og bud på brug af forskellige digitale værktøjer i en undervisningskontekst.

## 3. Stedfleksibel bioanalytikeruddannelse

v. **Vibe Jelsbak, VIA University College**

VIA Bioanalytikeruddannelsen omlægges pr. 1/9 2019 til at kun ca. én dag pr. uge af den skemalagte undervisning bliver fremmødeundervisning for alle studerende. De resterende (tre-fire dage) kan de studerende, der ønsker det, deltage hjemmefra eller fra et helt andet sted, i stedet for at komme til campus.

De studerende organiseres i studiegrupper og meget af undervisningen vil blive tilrettelagt, så de studerende arbejder i studiegrupper foruden også at høre underviseroplæg og deltage i øvrige studieaktiviteter. Det er hensigten, at studiegrupperne enten er online-deltagende eller med fysisk fremmøde; der vil ikke blive etableret studiegrupper, hvoraf nogle deltager online og andre deltager face to face.

I oplægget diskuteres, hvordan der skabes og vedligeholdes et socialt velfungerende studiemiljø, hvis de studerende ikke er sammen på campus mere end gennemsnitligt én dag pr. uge. Er det nok at kende underviserne og sin studiegruppe, eller er det nødvendigt med tilhørsforhold til hele årgangen og til udbudsstedet? Måske der skal kunne differentieres, så de studerende selv kan vælge graden af tilknytning?

## 4. Hvordan skaber man et nyt digitalt fagområde?

v. **Christina Søgaard Jensen, Erhvervsakademi Aarhus**

Erfaringer fra forskningsprojektet "Datakompetente Studerende". Mange uddannelser skal indtænke det digitale i disse år. Da digitale kompetencer skærer sig på tværs af de traditionelle fagligheder, åbnes potentialet for at definere og udvikle pensum og læringsmaterialer centralt. På Erhvervsakademi Aarhus gik flere uddannelser sammen om at skabe en fælles faglighed inden for datakompetence; et nyt fagområde med indbygget progression fra almen, grundlæggende viden og færdigheder til højere, branchespecifikke kompetenceniveauer.

Oplægget præsenterer muligheder og udfordringer ved at skabe et nyt digitalt pensum, der kan bruges af alle. Bl.a. berøres en ny underviserrolle, progression i en læringsproces med både fagfaglige og digitale elementer samt eksempler på hvor forskelligt, den nye faglighed integreres i uddannelserne.

## 5. Design af It-kompetenceløft for lærere gennem aktionslæring

v. **Steen Juhl Møller, UC SYD**

Baggrunden for oplægget er et professionskapacitetsprojekt gennemført af UC SYD hvor fokus var at it-kompetenceløfte folkeskolelærere i et fysisk og virtuelt kursusforløb. Gennem praksisafprøvninger i aktionslæringsforløb og sparring med undervisere fra UC SYD var sigtet at udvikle videndelmiljøet, samarbejdet og relationerne mellem deltagerne internt samt med UC SYD både fysisk og i online miljøer.

Oplægget beskriver udfordringer og opmærksomhedspunkter ved projektet og giver et indblik i de kompetencekrav og forudsætninger sådanne udviklingsforløb stiller til undervisere, deltagere og de implicerede organisationer.

## 6. Kimen til stærke relationer ligger i didaktikken

v. **Søren Jørgensen og Daniella Tasic Hansen, Det nationale videncenter for e-læring**

Hvordan tilrettelægges e-læringsforløb med en kombination af synkrone og asynkrone aktiviteter, så det understøtter kommunikation, feedback og relationsskabelse? I dette oplæg tager vi udgangspunkt i vores undervisning på diplommodulet Uddannelse i Digital Læring udviklet af PH København i samarbejde med eVidenCenter. Der sættes særligt på fokus på del 1 i uddannelsen, der afvikles som Blended Learning-forløb med heldags-online seancer i Adobe Connect med synkron gruppevejledning kombineret med fysiske workshops samt asynkron online vejledning i et online læringsmiljø. Et centralt punkt i forløbet er at facilitere kollaborative processer men samtidig støtte individuel refleksion samt afprøvning i praksis. Hør om erfaringer fra forløbet og se konkrete eksempler på aktiviteter. Derudover vil den didaktiske ramme præsenteres.

## 7. Relationsdannelse mellem undervisere og online-studerende

v. **Mette Kondrup, Pernille Nøhr Verwohlt og Dennis Grauslund, Professionshøjskolen UCN**

Projektet er en del af det tværinstitutionelle projektsamarbejde "Kvalitet og relevans i undervisningen i det 21. århundrede", hvor vi bl.a. undersøger effekten af en styrket indsats over for online studerende. Fokus er særligt på relationsopbygningen mellem underviser og onlinestuderende, herunder bl.a. hvorledes fysiske møder, kontinuerlig dialog, mentorordning, m.v., påvirker fastholdelse, studietilfredshed, studieaktivitet og læring hos online studerende. Projektet er metodisk bygget op omkring en case, hvor vi nøje følger udviklingen på en bestemt online klasse på Serviceøkonom-uddannelsen.

Projektet er støttet af Uddannelses- og Forskningsministeriet.

# Praktisk information

## Struktur

Ved tilmelding skal man angive hvilken forsker man prioriterer at deltage hos og man skal vælge *enten* én workshop og ét oplæg *eller* man skal vælge tre oplæg. Valg er med forbehold for overtegning og praktiske muligheder.

TID	AKTIVITET				
09.00 – 09.30	Indskrivning og kaffe				
09.30 – 10.30	Velkomst og keynote v. Etienne Wenger				
10.35 – 11.20	Malene Erkmann	Roland Hachmann	Jens Jørgen Hansen	Hanne W. Kjærgaard	Raymond Kolbæk
11.20 – 12.30	Frokost				
12.30 – 13.15	Workshop 1	Workshop 2	Oplæg 3	Oplæg 4	Oplæg 5
13.20 – 14.05			Workshop 3	Workshop 4	Oplæg 6
14.15 – 15.00	Oplæg 1	Oplæg 2			Oplæg 7
15.10 – 16.00	Afslutnings-keynote v. René Boyer Christiansen og på gensyn til næste år				

## Tilmelding

Online tilmelding på <http://bit.ly/NNU2019>

Senest 25. marts. Max 150 deltagere.

Vær opmærksom på at vælge oplæg i forbindelse med tilmeldingen.

## Tid og sted

Mandag d. 08. april 2019 fra kl. 9.00 til 16.00.

Adresse: Dyrehavevej 116, 6000 Kolding, UC SYD

Mødested: Foredragssalen, S11.

## Pris

1250 kr. inkl. forplejning.

# Yderligere information

Kontaktpersoner: Peter Holmboe ([phol@ucsyd.dk](mailto:phol@ucsyd.dk))

og Minea Neigaard ([mnei@ucsyd.dk](mailto:mnei@ucsyd.dk))

Efter konferencen vil oplæg m.m. kunne hentes her: <http://www.nnu.dk>

I forbindelse med konferencen benytter vi os af #NNU\_DK på Twitter.

## Med venlig hilsen

Thomas Seiger Behrens og Henrik Tarp Vang, Københavns Professionshøjskole

Alice Nissen og Steen Lembcke, VIA University College

Peter Holmboe og Minea Neigaard, UC SYD